

PEDAGOGIK JARAYONNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI, KAMCHILIK VA YUTUQLARI

Bozarbayeva Risolat Xamitjon qizi

TAFU Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabasi

Saparova Umida Baxromovna

Ilmiy rahbar: (E-mail: umidasaparova7@gmail.com ORCID:

*<https://orcid.org/0009-0005-5709-4073>) Tashkent University of Applied Sciences, 1
Gavhar Street, Tashkent, 100149, Uzbekistan*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada pedagogik jarayonning zamonaviy tendensiyalari, ularning ta'lim sifati va samaradorligiga ta'siri, shuningdek mavjud kamchiliklar va erishilgan yutuqlar tahlil qilinadi. Maqolada o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishi, interfaol va innovatsion metodlar, raqamli ta'lim vositalari va kompetensiyaga asoslangan yondashuvlar yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *pedagogik jarayon, zamonaviy tendensiyalar, interfaol metodlar, STEAM, raqamli ta'lim, kamchilik, yutuqlar, innovatsiya.*

KIRISH

Pedagogik jarayon bugungi kunda nafaqat bilim berish, balki o'quvchining shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlash vositasi sifatida qaraladi. Zamonaviy dunyoda ta'lim jarayoni tezkor o'zgaruvchan va texnologiyalar bilan boyitilgan bo'lib, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida samarali muloqotni ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Shu sababli pedagogik jarayonning tendensiyalari, kamchilik va yutuqlarini chuqur tahlil qilish zarur.

Asosiy qism

Zamonaviy pedagogik jarayon tendensiyalari

1. Interfaol metodlar: o'quvchilarning faolligini oshiradi, muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. Masalan, 'Aqliy hujum' va 'Klaster' metodlari darslarda keng qo'llaniladi.

2. STEAM yondashuvi: fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika bo'yicha integratsiyalangan o'quv loyihalari orqali amaliy ko'nikmalar shakllanadi.

3. Raqamli texnologiyalar: elektron darsliklar, onlayn platformalar va virtual laboratoriyalar ta'lim jarayonini boyitadi.

4. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv: o'quvchining individual xususiyatlari va qiziqishlariga moslashgan darslar.

5. Kompetensiyaga asoslangan ta'lim: faqat bilim emas, balki ijtimoiy, kommunikativ va ijodiy ko'nikmalarni ham rivojlantirish.

Zamonaviy pedagogik jarayonning yutuqlari

- Ta'lim sifatining oshishi: interfaol va innovatsion metodlar o'quvchilarni bilim olishga faol jalb qiladi.

- Ijodiy fikrlash rivojlanishi: STEAM va loyiha asosida o'qitish orqali muammoni hal qilish ko'nikmalari shakllanadi.

- Raqamli vositalardan foydalanish: darslar qiziqarli va amaliy bo'ladi.

- O'qituvchi-o'quvchi hamkorligi kuchayishi: sinf ichidagi muloqot va hamkorlik oshadi.

Pedagogik jarayonning kamchiliklari

- Malaka yetishmasligi: o'qituvchilar interfaol va raqamli metodlarni to'liq qo'llay olmaydi.

- Texnologik cheklovlar: barcha maktablarda kompyuter va internet imkoniyati yetarli emas.

- Individual yondashuvning cheklanganligi: sinfdagi o'quvchilar soni ko'p bo'lsa, shaxsiy e'tibor kamayadi.

- Jamiyat va ota-onalarning tayyorgarligi: ba'zi oilalarda raqamli resurslarni qo'llash imkoniyati yo'q.

Misollar va tavsiyalar

- Interfaol metodlarni har bir darsda qo'llash, masalan, 'Venn diagrammasi' yoki 'Insert'.

- STEAM loyihalar orqali o'quvchilarga kichik ilmiy va texnologik ishlarni bajarish imkoniyati yaratish.

- Raqamli ta'lim platformalaridan muntazam foydalanish.

- O'qituvchilarni malaka oshirish kurslari orqali zamonaviy metodlar bilan tanishtirish.

Xulosa

Zamonaviy pedagogik jarayonning tendensiyalari ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarda ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Interfaol metodlar, STEAM loyihalari va raqamli ta'lim vositalari o'quv jarayonini qiziqarli va amaliy qiladi, o'quvchilarning bilimga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni mustaqil fikrlashga undaydi. Shu bilan birga, pedagogik jarayonning samaradorligi ko'p jihatdan o'qituvchining malakasi va pedagogik tayyorgarligiga bog'liq.

Zamonaviy metodlarni joriy etishda texnologik cheklovlar, resurs yetishmasligi va o'quvchilar sonining ko'pligi kabi muammolar mavjud. Bundan tashqari, individual yondashuvni har doim ham ta'minlash imkoni bo'lmaydi, bu esa ba'zi o'quvchilarning bilim olish jarayonida orqada qolishiga olib kelishi mumkin.

Shu sababli pedagogik jarayonni yanada samarali qilish uchun o'qituvchilarni muntazam malaka oshirish, zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish va maktablarda raqamli imkoniyatlarni kengaytirish zarur.

Bundan tashqari, ota-onalar va jamiyatning pedagogik jarayonga faol ishtiroki ham muhim ahamiyatga ega. Oila va jamiyat ta'lim jarayonini qo'llab-quvvatlash, o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini mustahkamlash osonlashadi.

Shu bilan birga, pedagogik jarayon doimiy ravishda yangilanib borishi, innovatsion yondashuvlar va texnologiyalar bilan boyitilishi kerak.

Umuman olganda, zamonaviy pedagogik jarayon o'z yutuqlari bilan ta'limni sifatli va samarali qiladi, o'quvchilarda ijodiy va tanqidiy fikrlashni shakllantiradi.

Lekin mavjud kamchiliklarni bartaraf etish va pedagogik jarayonni har tomonlama qo'llab-quvvatlash orqali uning samaradorligi yanada oshirilishi, ta'lim tizimining rivojlanishi va kelajak avlodning raqobatbardosh, bilimdon bo'lib yetishishi kafolatlanadi.

Shu sababli pedagogik jarayon doimiy ravishda takomillashib borishi, o'qituvchi, o'quvchi va jamiyatning birgalikdagi sa'y-harakatlari orqali yanada mukammal bo'lishi muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xoliqova R. Pedagogika asoslari. – Toshkent: O'zbekiston faylasuflari jamiyati nashriyoti, 2016.

2. To'xtaeva N., Jo'raeva M. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. – Toshkent: TDPU, 2020.

3. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.

4. Komenskiy Y.A. Didaktika buyuk kitobi. – Prag, 1657.

5. Saparova, U. B. Specific Aspects of Forming Economic Educational Skills of Students of Primary Education Institutions of Higher Education. – European Science Methodical Journal, 2024, Vol. 2, Issue 12, pp. 82–90. ISSN (E): 2938-3641.

6. Saparova, U. B. Pedagogical Principles of Forming Economic Education Skills in Primary Class Students with Family Partnership. – Best Journal of Innovation in Science, Research and Development, 2023, Vol. 2, Issue 9.

7. Saparova, U. B. Theoretical Principles of Forming the Skills of Economic Education in Students. – Procedia of Theoretical and Applied Sciences, 2023, Vol. 11, September. ISSN: 2795-5621.

8. Saparova, U. B. Specific Features of Forming Economic Education Skills in Primary School Students through Family Partnership. – Public Education, 2023, No. 6 (November–December), pp. 63–67.

9. Saparova, U. B. The Role of Eastern Thinkers' Historical Heritage in Forming Economic Education Skills of Future Primary School Teachers within the Framework of the Science of Education. – Teacher and Lifelong Education, 2024, No. 5/2, pp. 484–492.